

Új nemzeti színház épül Albániában

A kortárs építészet jelenleg egyik legnagyobb sztárja, a dán Bjarke Ingels tervei szerint fog megépülni Tiranában az új albán Nemzeti Színház.

A helyszín Tirana belvárosában, a Szkander bég téren, egy gyalogossétány mentén, több kulturális intézmény – köztük az albán operaház és a nemzeti galéria – szomszédságában lévő telek. Az új színház a mostani helyett fogja befogni a nemzeti társulatát és számos vendéglőadást, három önálló színházteremmel, 9300 négyzetméteren, de emellett közösségi városi térként is jelentős hatása lesz. A két tömbre tagolt épület ugyanis az utcaszinten középen felnyílik, és alatta egy fedett városi tér keletkezik, sétatér és találkozóhely, ahol a város mindennapi életjelenségei mellett rögtönzött utcai performanszok, kisebb előadások is helyet kapnak.

A nagyvonalúan formált terv kontúrjaiban prizmára vagy még inkább egy elegánsan megkötött csokornyakkendőre emlékeztet. A dán építésziroda (Bjarke Ingels Group, ismert rövidítéssel BIG) koncepciója a város vezetésének átfogó fejlesztési irányához igazodik, aminek

A nagy színházterem a két szárnyat összekapcsoló középrészben kapott helyet, mellette mindkét szárnyban egy-egy kisebb, black box jellegű, kísérleti előadások számára kialakított

ség elől. Bjarke Ingels tiranai színházának működésében azonban az utca közönsége kívülről ilyen módon részt vehet, részese lehet a színház mindennapjainak, az utca és a színház élete szorosan összekapcsolódik.

A kortárs európai színházépítészetben is radikálisan formabontónak induló színház Tirana alapvető átalakulását is jelzi. A városban az utóbbi időszakban egy nagyszabású zöld program keretében mintegy kétmillió fát ültettek, egyre több gyalogos utca, játszótér létesül, a Nagy Bazár egész környékéről kitiltották az autóforgalmat, a turistaforgalom az utóbbi években több mint kétszeresére nőtt. Az új albán nemzeti színház ezt az átalakulást, az európai kultúra és a városi közösségi terek felé való nyitást jelképezi, egyben elgondolkodtató szimbólummal fejezi ki a színház megváltozott pozícióját a 21. századi társadalomban.

GÖTZ ESZTER

A KÉP FORRÁSA: BIG ÉPÍTÉSZIRODA, [HTTP://WWW.BIG.DK/](http://www.big.dk/)

lényege a főváros közösségi életének gyarapítása, nyilvános kulturális terek létrehozása. A lendő színház legjellemzőbb vonása a nyitottság. Az utcaszinten való felnyílás kontúrja megismétlődik a lejtősen ívelő tetőn, ahol egy szabadtéri amfiteátrumot alakítanak ki. A két oldalsó tömb a három szintet egybefogó üvegfalal záródik, amelyik láthatóvá teszi a ház belső működését. Így az utcán sétálók előtt nappal is, este is nyitott könyvként tárul fel a színház működése, a járóelők is a színház részeinek érzik magukat.

A színházba az alul felnyíló térből a két tömb irányába két azonos pozíciójú bejárat nyílik. Az érkező innen felfelé halad, először a jegyárúsi pulthoz, majd mindkét oldalon egy-egy fölépcsőházon keresztül jut a nagy előcsarnokba.

játszóhely lesz, saját előterekkel. Legfelül, a tetőre helyezett, lépcsősoros amfiteátrum színházterem háttérét a város látványos sziluettje alkotja. A tetőn szabadtéri kávézó is fog működni.

A főszínpadhoz két oldalról kapcsolódó két tömb egyike a közönségé, a másik a színházi dolgozóké. Ennek megfelelően az egyikben három szinten vendéglő, kávézó, előcsarnok, közösségi tér lesz, a másikban a műhelyek, öltözők, próbatermek, illetve a színpadtechnikai terek, oldalszínpadok, zsinórpádlás, süllyesztő – a tömböket záró üvegfalon keresztül úgy válik láthatóvá ezek működése az utca felé, mint egy gigantikus babaház belseje. Olyan részletekbe is bepillantást enged, amelyek a színházi gyakorlatban szigorúan rejtve maradnak a közön-

